

По пътя на храните

В селските райони

Ммммм, мирише на нещо Вкусно, свежо и прясно!
Мирише на Балкан!

- Дали все още селските райони хранят градовете?
- ▲ Как функционират хранителните системи в селските райони?
- Кой каква храна произвежда, как и за кого?
- ↪ Имат ли достъп до местни храни жителите на селските райони? А посетителите?
- Каква е ролята на земеделските производители в хранителните системи?

Проект **RUSTIK** търси отговори на тези въпроси от декември 2023 година насам. Целта е да разберем дали храните представляват ресурс за развитие на селските райони, но и да създадем устойчив инструмент за достъп до местните храни.

Екипът на **RUSTIK** от Софийски университет „Св. Климент Охридски“, заедно с Местната инициативна група Троян-Априлци-Угърчин (**МИГ ТАУ**) провежда поредица от изследвания, чрез които идентифицира и опознава актьорите в хранителната система на трите общини – Троян, Априлци и Угърчин, за да:

- Насърчи търсенето и достъпа до местни храни;
- ▲ Да направи по-видими местните производители на храни;
- Да идентифицира ключови проблеми, които се нуждаят от специална подкрепа;
- ↪ Да насърчи създаването на местни хранителни политики.

От април 2024 г. насам екипът ни проведе:

- Над 60 срещи с производители и преработватели на храни и с представители на местните общности, имащи отношение към храните (вижте [тук](#)).
- ▲ Създадохме Географско-идентификационна система за локализиране на местните храни (Вижте [тук](#)).
- Проведохме наблюдения в търговски обекти и фестивали с цел идентифициране на политиките им към местните храни.

Наред с всички тези дейности, целящи да регистрират нови данни и да създадат карта на местните храни и на отношенията на сътрудничество, проведохме и два експеримента с ресторанти.

Ресторантите са средишно място, а храната се приготвя според вкуса и настроението на готвача. Тя пристига при гостите под формата на апетитно ястие, за да задоволи реален или въображаем глад за храна, за вкус, за естетика, за отношение, за демонстрация на социален статус и за какво ли още не.

В цялото това движение на храната, производителите на храни остават скрити. Гостите се наслаждават на вкуса, благодарят на готвача, но забравят, а най-често дори не питат: „От коя мандра е сиренето? А телешкото, ами свинското какви са, откъде са ...?“. Произходът на храната остава скрит, сякаш продуктите и ястията имат само вкус. Нима, ако се чувстваме доволни, сити и най-вече здрави не дължим това и на производителите на храни? Една от целите на проект **RUSTIK** е да събуди интереса на потребителите към произхода на храните. Вкусът е важен за удоволствието, а произходът и съдържанието - за здравето!

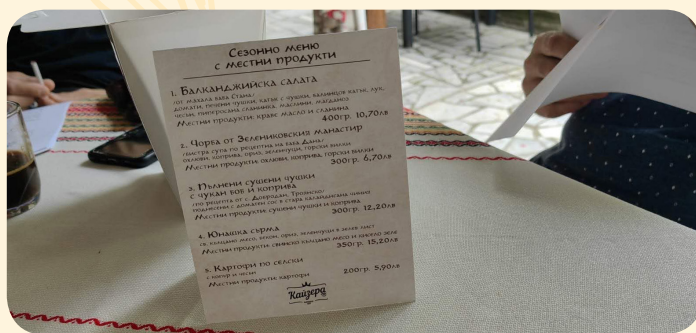
Два ресторанта - механа „Кайзера“ в село Орешак и гостилница „На ДворЪТ“ в град Троян споделиха нашия интерес към местните храни и се съгласиха чрез **RUSTIK**, да запознаят клиентите си с местни доставчици – производители на храни. Тези два ресторанта имат специално отношение към кулинарията и вкуса, но и към произхода на храните – търсят местно производство с високо качество, което приготвят всеки по свой неповторим начин. С пълно основание можем да кажем, че това са двата първи ресторанта в района на Троян, Априлци и Угърчин, които са отворили вратите си както за гости-ценители, така и за качествените храни от местни производители. Проект **RUSTIK** направи видима и разпознаваема специалната политика на тези ресторанти към местните храни и производители.

Тук можете да се запознаете с местните доставчици на храни в **механа „Кайзера“** и в **гостилница „На Дворът“**

Ако сте в Троян, Априлци или Угърчин, като местен или като турист, направете си експеримент. Посетете един от двата ресторанта, а защо не и двата. Ще ви посрещнат приветливи сервитьори и ще ви разкажат, че разполагат с две менюта – едното à la carte, т.е. основното меню на ресторанта и негов паспорт за идентичност, а другото – сезонно меню или дневно меню, в което поне на 60-70% процента от храните са приготвени с местни продукти, произведени в радиус от 40-50 километра. Ще разпознаете тези две менюта по това, че те съдържат на гърба си въпросник. Целта на менютата е да привлекат вниманието на гостите върху храните с местен произход, но и да потърсят мнението им относно местните храни. Не пропускайте да споделите гледната си точка и опит! То е важно за всички, които се интересуват от вкус и кулинария, и от произход на храните. Ето така изглеждат тези менюта в механа „Кайзера“ и в гостилница „На Дворът“.

След като сервитьорите вземат поръчката ви, ще ви покажат книгката с местните производители, на които са се доверили. Докато изчаквате, можете да се запознаете с производителите, които са доставили продуктите за приготвената за Вас храна. В механа „Кайзера“ има и витрина с местни храни, които можете да си закупите на тръгване, при това без надценка от ресторанта. Витрината е част от специалната политиката на ресторанта към местните храни.

И накрая, но не и по значение, механа „Кайзера“ и гостилница „На Дворът“ попълват електронен дневник с данни за продажбите на местни и други храни. Целта е да разберем кой какво търси и харесва. Екипът на RUSTIK високо цени доверието, което ни оказаха ресторантите, споделяйки с нас данни, но и желанието им за сътрудничество с местните производители.

Споделете Вашия опит с местните храни

1. Какво си преферираше, като купувате местни храни? (Изберете всички отговори)

2. Харесате ли информацията за местни храни, когато купувате или поръчвате (Изберете отговорите)

3. Как ви информираше за местни храни, когато купувате или поръчвате (Изберете отговорите)

4. Купувате ли местни храни, които не са масово произведени в България?

5. Какво си преферираше, като купувате местни храни? (Изберете всички отговори)

6. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

7. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

8. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

9. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

10. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

11. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

12. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

13. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

14. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

15. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

16. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

17. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

18. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

19. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

20. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

21. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

22. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

23. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

24. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

25. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

26. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

27. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

28. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

29. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

30. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

31. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

32. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

33. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

34. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

35. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

36. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

37. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

38. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

39. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

40. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

41. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

42. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

43. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

44. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

45. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

46. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

47. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

48. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

49. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

50. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

51. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

52. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

53. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

54. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

55. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

56. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

57. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

58. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

59. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

60. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

61. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

62. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

63. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

64. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

65. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

66. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

67. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

68. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

69. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

70. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

71. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

72. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

73. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

74. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

75. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

76. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

77. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

78. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

79. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

80. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

81. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

82. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

83. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

84. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

85. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

86. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

87. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

88. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

89. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

90. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

91. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

92. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

93. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

94. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

95. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

96. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

97. Какво си преферираше за местни храни (Изберете отговорите)

98. Да, ако са с високи цени, които съм склонен да платя

99. Да, ако са с удобни отговори и лесни за съхранение

100. Да, защото съм предимно от масовата тръгловна мрежа

Позовавайки се на резултатите, събрани до този момент, ние в RUSTIK вярваме, че бизнесите на местно ниво се развиват най-добре, когато си сътрудничат. Ресторантите и производителите на храни го доказаха! Благодарим ви, че станяхте част от усилията на RUSTIK да регистрира нови данни и да предложи решения за по-добро развитие.